

ŠKOLNÍ ZRALOST

je takový stav tělesného a psychosociálního vývoje, kdy je dítě adekvátně fyzicky a psychicky disponováno pro školní práci a kdy samo zažívá pocit uspokojení ze zvládnání úkolů, které ve škole dostává.

PROČ JE ŠKOLNÍ ZRALOST DŮLEŽITÁ?

Pokud není dítě školsky zralé a do 1. třídy nastoupí, hrozí např. neúspěch ve škole, nechuť ke škole, oslabená motivace, negativní vztah ke škole a učení, strach ze školy, problematické vztahy se spolužáky atd.

Odklad školní docházky u dítěte školsky zralého může vést ke snížení motivace, nedostatku zájmu o školní práci, k vyrušování, problémům ve vztazích se spolužáky atd.

KOMPETENCE PŘI POSUZOVÁNÍ ŠKOLNÍ ZRALOSTI

Rozhoduje rodič/zákonný zástupce.

Informace a doporučení můžete získat u:

- učitelek z MŠ
- učitelek ZŠ při zápisu
- pracovníků pedagogicko-psychologické poradny, školského poradenského zařízení
- pediatra, ošetřujícího lékaře, logopeda.

OBLASTI, KTERÝM JE TŘEBA VĚNOVAT POZORNOST PŘED NÁSTUPEM DO ŠKOLY

CHRONOLOGICKÝ VĚK

FYZICKÁ ZRALOST

PSYCHOMOTORICKÝ VÝVOJ

PERCEPČNÍ ÚROVEŇ

ŘEČ A VYJADŘOVACÍ SCHOPNOSTI

PAMĚŤ

PŘEDMATEMATICKÉ PŘEDSTAVY

CITOVÁ ZRALOST

SOCIÁLNÍ ZRALOST

PRACOVNÍ ZRALOST

ŠKOLNÍ ZRALOST A ŠKOLNÍ PŘIPRAVENOST

DVĚ SPOJENÉ NÁDOBY

ŠKOLNÍ ZRALOST

- VNITŘNÍ VÝVOJOVÉ PŘEDPOKLADY, KTERÉ SE VZTAHUJÍ K FUNKCÍM ZÁVISLÝCH NA ZRÁNÍ
- DOZRÁVÁ CENTRÁLNÍ NERVOVÁ SOUSTAVA, ZLEPŠUJE SE ODOLNOST DÍTĚTE PŘI ZÁTĚŽI, SNIŽUJE SE EMOČNÍ LABILITA, ROZVÍJÍ SE SOUSTŘEDĚNÍ
- CNS OVLIVŇUJE NAPŘ. LATERALITU, MOTORICKOU A SENZOMOTORICKOU KOORDINACI A ZRAKOVOU A SLUCHOVOU PERCEPCI
- PŘIMĚŘENÁ ZRALOST CNS JE NEZBYTNÁ

ŠKOLNÍ PŘIPRAVENOST

- SOUVISÍ S VÝCHOVOU A VLIVEM VNĚJŠÍHO PROSTŘEDÍ, KTERÉ VÝVOJ PŘEDŠKOLÁKA OVLIVŇUJÍ
- JDE O OBLAST SOCIÁLNÍCH ZKUŠENOSTÍ
- NAPŘ. PŘIPRAVENOST VERBÁLNÍ, PŘIPRAVENOST NA ROLI ŽÁKA, PŘIPRAVENOST NA ZVLÁDÁNÍ POTŘEBNÝCH NOREM CHOVÁNÍ
- PATŘÍ SEM CHOVÁNÍ, SAMOSTATNOST, SEBEOBSLUHA, AKTIVITA

K ČEMU BY MĚLO DÍTĚ PŘED VSTUPEM DO ŠKOLY DOZRÁT

- UVÁDĚNÉ SCHOPNOSTI A DOVEDNOSTI, STEJNĚ JAKO PŘÍKLADY, JE NUTNÉ BRÁT ORIENTAČNĚ
- KAŽDÉ DÍTĚ SE ROZVÍJÍ SVÝM TEMPEM A JEHO VÝVOJ JE POTŘEBA POSUZOVAT INDIVIDUÁLNĚ S OHLEDEM NA MNOHO PROMĚNNÝCH
- INFORMACE MAJÍ SLOUŽIT K UTŘÍDĚNÍ, PŘÍP. DOPLNĚNÍ VAŠICH INFORMACÍ K OTÁZCE ŠKOLNÍ ZRALOSTI – NE K TOMU, ABYSTE SI VYTVOŘILI SEZNAM TOHO, CO VAŠE DÍTĚ JEŠTĚ NEUMÍ

CHRONOLOGICKÝ VĚK

- K ZÁPISU JSOU ZVÁNY VŠECHNY DĚTI, KTERÉ K 31. SRPNU DOVRŠÍ 6 LET VĚKU

FYZICKÁ ZRALOST

- PŘIMĚŘENÁ VÝŠKA, VÁHA
- CELKOVÝ ZDRAVOTNÍ STAV /POZOR NA ČASTOU NEMOCNOST – ČASTÉ ABSENCE VE ŠKOLE/
- OTÁZKA PŘÍPADNÝCH KONKRÉTNÍCH ONEMOCNĚNÍ
- POSOUZENÍ V KOMPETENCI PEDIATRA

PSYCHOMOTORICKÝ VÝVOJ

/HRUBÁ MOTORIKA, JEMNÁ MOTORIKA, GRAFOMOTORIKA, LATERALITA/

HRUBÁ MOTORIKA

- SCHOPNOST DÍTĚTE OVLÁDAT CELKOVÉ POHYBY SVÉHO TĚLA
- JE DÍTĚ ŠIKOVNÉ, UČÍ SE SNADNO SPORTY?
- UDRŽÍ ROVNOVÁHU NA JEDNÉ NOZE?
- UMÍ SKÁKAT NA JEDNÉ NOZE?
- UMÍ HÁZET A CHYTAT MÍČ?
- UMÍ PŘESKOČIT PŘES PŘEDMĚT, VYSKOČIT?
- ZVLÁDÁ JEDNODUCHÝ RYTMICKÝ POHYB?

JEMNÁ MOTORIKA

- JEMNÉ POHYBY, PŘI KTERÝCH JDE O SOUHRU RUKOU A ZRAKU
- ZAPÍNÁNÍ A ROZEPÍNÁNÍ KNOFLÍKŮ, ZIPU
- MANIPULACE S DROBNÝMI PŘEDMĚTY
- DOTKNUTÍ SE BŘÍŠKEM KAŽDÉHO PRSTU NA RUCI BŘÍŠKA PALCE
- ROZVÍJÍ SE: NAPŘ. KOSTKY, STAVEBNICE, NAVLÉKÁNÍ KORÁLKŮ, LEPENÍ, MODELOVÁNÍ, MALOVÁNÍ

GRAFOMOTORIKA

- SOUBOR PSYCHOMOTORICKÝCH ČINNOSTI, KTERÉ JEDINEC VYKONÁVÁ PŘI PSANÍ
- MALOVÁNÍ, KRESLENÍ, VYBARVOVÁNÍ

- ZVLÁDÁ KRESLIT ČÁRY, KRUHY, SPIRÁLY, HORNÍ A DOLNÍ OBLOUKY, VLNOVKY, HORNÍ A DOLNÍ SMYČKY?
- PŘI PSANÍ DÁVAT POZOR NA – SPRÁVNÉ SEZENÍ, SPRÁVNÍ DRŽENÍ TUŽKY, SPRÁVNÝ SKLON PAPIRU

LATERALITA

- PŘEDNOSTNÍ UŽÍVÁNÍ JEDNOHO Z PÁROVÝCH ORGÁNŮ POHYBOVÉHO NEBO SMYSLOVÉHO ÚSTROJÍ – RUKY, NOHY, OKA, UCHA
- SOUHLASNÁ, ZKŘÍŽENÁ, NEVYHRANĚNÁ
- LEVÁCTVÍ NENÍ HANDICAP – NEPŘECVIČUJEME

PERCEPČNÍ ÚROVEŇ

/ZRAKOVÉ VNÍMÁNÍ, SLUCHOVÉ VNÍMÁNÍ/

ZRAKOVÉ VNÍMÁNÍ

- ROZEZNAT ROZDÍL MEZI OBRAZCI, KTERÉ SE LIŠÍ TVAREM
- STEJNÝ TVAR – OBRÁCENÉ K SOBĚ VERTIKÁLNĚ, HORIZONTÁLNĚ
- POHYB OČÍ ZLEVA DOPRAVA
- ROZVÍJÍ SE: NAPŘ. PUZZLE, PEXESO, HLEDÁNÍ SHOD A ROZDÍLŮ, DOPLŇOVÁNÍ NEÚPLNÝCH OBRÁZKŮ

SLUCHOVÉ VNÍMÁNÍ

- ROZLIŠENÍ JEDNOTLIVÝCH SLOV VE VĚTĚ
- ROZLIŠENÍ JEDNOTLIVÝCH HLÁSEK VE SLOVĚ – URČENÍ POČÁTEČNÍHO A KONCOVÉHO PÍSMENA
- VYTLESKÁNÍ POČTU SLABIK VE SLOVĚ
- ROZVÍJÍ SE: NAPŘ. ROZEZNÁVÁNÍ ZVŮKŮ, RYTMICKÁ CVIČENÍ – VYŤUKÁNÍ, TLESKÁNÍ, TICHÁ POŠTA, POSLOUCHÁNÍ POHÁDEK

ŘEČ A VYJADŘOVACÍ SCHOPNOSTI

- FORMÁLNÍ STRÁNKA ŘEČI – SPRÁVNOST VÝSLOVNOSTI, PŘÍPADNÉ VADY ŘEČI – V KOMPETENCI LOGOPEDA
- OBSAHOVÁ STRÁNKA ŘEČI – SLOVNÍ ZÁSOBA /DÍTĚ BY MĚLO BÝT SCHOPNO KRÁTKÉHO VYPRÁVĚNÍ/

OBECNÉ ZNALOSTI

- OSOBNÍ INFORMACE
- NÁZVY ČÁSTÍ TĚLA
- URČENÍ MÍSTA /NA, VEDLE, .../
- URČENÍ SMĚRŮ /NAHORU, DOLŮ, .../
- ORIENTACE V ČASE
- BARVY
- ZAPAMATOVÁNÍ SI SKUPIN SLOV /DNY V TÝDNU, OVOCE, .../

ROZUMOVÉ SCHOPNOSTI

- DÍTĚ ZVLÁDÁ ODLIŠOVAT REALITU, MÉNĚ ZÁVISLÉ NA SVÝCH SUBJEKTIVNÍCH PŘÁNÍCH A PŘEDSTAVÁCH
- ZAČÁTEK LOGICKÉHO MYŠLENÍ
- ÚVAHY O POJMECH /CO MAJÍ SPOLEČNÉHO STŮL A ŽIDLE, KOŠILE A SVETR APOD./
- VĚDOMOSTI /KOLIK NOHOU MÁ KŮŇ, KOLIK JE DNŮ V TÝDNU, .../

PAMĚŤ

- DÍTĚ DOKÁŽE VYKONAT NĚKOLIK DROBNÝCH ČINNOSTÍ /2-3/ TAK, JAK ŠLY ZA SEBOU /NAPŘ. BĚŽ DO POKOJÍČKU, PROSÍM, A PŘINES MI TU KNÍŽKU O DINOSAURECH, PODÍVÁME SE SPOLU NA OBRÁZKY/
- ZAPAMATOVÁNÍ SI VĚTY, KTERÁ MÁ 7-8 SLOV, A JEJÍ DOSLOVNÉ ZOPAKOVÁNÍ
- BÁSNIČKA, PÍSNIČKA
- ZRAKOVÁ PAMĚŤ /PEXESO, HRY „CO SE ZMĚNILO“/

PŘEDMATEMATICKÉ PŘEDSTAVY

- POROVNÁNÍ MNOŽSTÍ /VÍCE, MÉNĚ/
- POROVNÁVÁNÍ VELIKOSTI /VELKÝ – MALÝ, KRÁTKÝ – DLOUHÝ/
- ROZPOZNÁVÁNÍ ZÁKLADNÍCH GEOMETRICKÝCH TVARŮ /KRUH, ČTVEREC, OBDÉLNÍK, TROJÚHELNÍK/
- UBÍRAT NEBO PŘIDÁVAT PŘEDMĚTY PODLE POTŘEBY
- PŘEDSTAVA ČÍSELNÉ ŘADY /CCA DO 10/

CITOVÁ ZRALOST

- SCHOPNOST SEBEKONTROLY, SCHOPNOST ODLOŽIT USPOKOJENÍ SVÝCH PŘÁNÍ

- ZVLÁDÁNÍ SVÝCH EMOCÍ A REAKCÍ /BEZ KŘIKU A PLÁČE/
- URČITÁ MÍRA FRUSTRACNÍ TOLERANCE – ODOLNOST VŮČI FRUSTRACI, SCHOPNOST PŘIJMOUT NEÚSPĚCH
- SCHOPNOST VYJÁDŘIT SVÉ POTŘEBY, POŽÁDAT O POMOC
- KONTAKT S DOSPĚLÝMI OSOBAMI A VSTEVNÍKY /PŘÍLIŠ BOJÁCNÉ A ÚZKOSTNÉ DĚTI, DĚTI „BEZHraničNí“/ SOCIÁLNÍ ZRALOST

SOCIÁLNÍ ZRALOST

- DÍTĚ ZVLÁDÁ ODLOUČENÍ OD MAMINKY, TATÍNKA, BLÍZKÉ OSOBY
- SCHOPNOST PODŘÍDIT SE AUTORITĚ PANÍ UČITELKY/PANA UČITELE
- OCHOTA KE SPOLUPRÁCI
- ZVLÁDÁNÍ ZAČLEŇOVÁNÍ SE DO SKUPINY VRSTEVNÍKŮ
- PROSOCIÁLNÍ CHOVÁNÍ - DÍTĚ JE V PŘÍPADĚ POTŘEBY OCHOTNÉ DLE SVÝCH MOŽNOSTÍ POMOCI, ROZDĚLIT SE O NĚCO, POČKAT, AŽ NA NĚJ PŘIJDE ŘADA
- ZVLÁDNU TÍ OSOBNÍ HYGIENY /TOALETA, MYTÍ RUKOU, ČIŠTĚNÍ ZUBŮ/

PRACOVNÍ ZRALOST

- DÍTĚ DOKÁŽE ROZLIŠIT HRU A POVINNOST
- ZADANÝ ÚKOL SE SNAŽÍ SPLNIT A DOKONČIT
- PŘIMĚŘENÉ TEMPO PRÁCE
- SCHOPNOST POKRAČOVAT VE HŘE NEBO PLNĚNÍ ÚKOLU I PŘES DROBNÉ PŘEKÁŽKY
- SOUSTŘEDĚNOST PŘI HŘE, STRUKTUROVANÉ ČINNOSTI
- SCHOPNOST ZAMĚŘOVAT POZORNOST ŽÁDOUCÍM SMĚREM, A TO I K PODNĚTŮM, KTERÉ NEJSOU PRO DÍTĚ SAMY O SOBĚ LÁKAVÉ
- SCHOPNOST PŘIJMOUT DANÝ PROGRAM DNE, PODŘÍDIT SE RYTMU VYUČOVACÍCH HODIN

vypracovala Mgr. Magdaléna Hebelková, školní psycholožka

únor 2020